

Ügyiratszám: NAIH/2015/2238/V
Előzmény: NAIH-598/2014/V.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

jelentése

a békéscsabai Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet információszabadsággal kapcsolatos
jogsértése tárgyában

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) bejelentés alapján indított vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a békéscsabai Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet (a továbbiakban: Kórház) részben nem, illetve nem megfelelően teljesítette azon adatigénylést, amely az alábbi adatokat tartalmazó dokumentumok másolatainak megismerésére irányult:

- 1.) A **Proszerv Kft.-vel** kapcsolatos adatigénylés (<http://kimittud.atlatszo.hu/request/proszerv-kft#outgoing-3805>) – a Kórház és a PROSZERV Kft. (adószám: 22945545-2-04) között 2011 óta kötött, illetve hatályos valamennyi szerződés, megállapodás, teljesítési igazolás és a kifizetések dokumentumai.
- 2.) A GDF SUEZ Energia Magyarország Zrt.-vel és FŐGÁZ Zrt.-vel kapcsolatos adatigénylés (<http://kimittud.atlatszo.hu/request/gdf-suez-energia-magyarorszag-zrt#outgoing-3804>) – a Kórház és a GDF SUEZ Energia Magyarország Zrt, valamint a FŐGÁZ Zrt. között 2011-ben és 2012-ben kötött, illetve hatályos valamennyi szerződés, megállapodás, teljesítési igazolás és a kifizetések dokumentumai.
- 3.) Az **EXERG B Kft.-vel** kapcsolatos adatigénylés (<http://kimittud.atlatszo.hu/request/exerg-b-kft#outgoing-3803>) – a Kórház és az EXERG B Kft. (székhely: 3529 Miskolc, Vezér u. 22., adószám: 13402354-2-05) között 2011-ben és 2012-ben kötött, illetve hatályos valamennyi szerződés, megállapodás, teljesítési igazolás és a kifizetések dokumentumai.

A Hatóság az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, és megkereste a fenti ügygel kapcsolatban a Kórház főigazgatóját.

A Kórház a 2014. június 16-án a Hatósághoz érkezett levél tanúsága szerint részben teljesítette a fent nevezett közérdekű adatigényléseket. Dr. Becsei László főigazgató főorvos úr az alábbi kiegészítéssel kívánt élni válaszlevelében.

A 2.), valamint a 3.) pontok a FŐGÁZ Zrt.-vel kapcsolatos közérdekből nyilvános adatok a „www.rethy.hu/ Hasznos információk/ Intézményi Szabályzatok/ Szerződések negyedéves bontásban” útvonalon a 2013. évi 4. negyedéves táblázatban található. Az 1.) pont alatt kért EXERG-B Kft.-vel kapcsolatos kérdésre a Kórház arról tájékoztatta a Hatóságot és az adatigénylőt, hogy a nevezett céggel a Kórház nem állt, és nem is áll szerződéses kapcsolatban. A 3.) pontban kért GDF SUEZ szerződést a Kórház visszakereste, valamint az ahhoz kapcsolódó anyagokat mellékelte válaszleveléhez.

A békéscsabai Réthy Pál Kórház-Rendelőintézet az Infotv. szerinti közfeladatot ellátó szerv.

Főigazgató úr álláspontja alapján a Kórház egészségügyi szakellátás közszolgáltatást végez, így az adatigénylő által kért adatok az egészségügyi ellátással mint tevékenységgel, valamint mint közfeladattal sem esnek „egy tekintet alá”, ezáltal nem minősülnek közérdekű adatnak.

Tekintettel azonban arra, hogy a Kórház fenntartója Békéscsaba Megyei Jogú Város, a közegészségügyi feladatokat ellátó Kórház az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerinti közfeladatot ellátó szervnek minősül.

A főigazgató úr válaszlevelében foglaltak alapján az Infotv. 30. § (7) bekezdése szerinti „a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók” rendelkezés véleménye szerint az adatigénylő szerződésmásolatokra, teljesítésigazolásokra, kifizetés dokumentumaira irányuló kérése ezen jogszabályhely alá esik.

A Kórház által kötött szerződések és az azokhoz kapcsolódó adatok közérdekű és közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek.

Az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett nem személyes adat. A fogalom-meghatározás példálózó jelleggel felsorol különböző közérdekű adatfajtákat (a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adatok), amelyeket kifejezetten közérdekű adatnak minősít.

Az Infotv. 3. § 6. pontja értelmében közérdekből nyilvános adat a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.

Magyarország Alaptörvényének 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságának követelményét, valamint a közpénzekre, a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adattá minősítését alkotmányos rangra emelte. Ezen alkotmányos követelmény kiterjed a közpénzekkel való gazdálkodás követhetőségére, átláthatóságára, a nemzeti vagyon átengedésének nyilvánosság előtti elszámoltathatóságára is. Maga az Alaptörvény fogalmazza meg ezen cikkében a közhatalom gyakorlásának, a közpénzek felhasználásának azon korlátját, hogy a nemzeti vagyont, a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. Magyarország legmagasabb szintű jogforrása a nyilvánosság általi ellenőrizhetőséget egyrészt az egyének alapjogának deklarálásával biztosítja, másrészt – azt egyértelműsítve, kiegészítve – a közpénzek felhasználásával kapcsolatos adatokat közérdekű adattá nyilvánítja, harmadrészt az átláthatóságot a közfeladatot ellátó szervek, a közpénzekkel gazdálkodó szervek kötelezettségévé teszi.

Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) számú határozatában az Alaptörvény 39. § cikk (2) bekezdésével kapcsolatban a következőket fejtette ki:
„1.2.2. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése – a közérdekű adatok egyik fajtájával, a közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatokkal összefüggésben – a rendelkezés

szövegében kifejezetten megjeleníti a közérdekű adatként történő alaptörvényi minősítés célját: az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása. Ez az elv – a Nemzeti hitvallásban foglaltakat figyelembe véve – nem csak a közpénzek és a nemzeti vagyonra vonatkozó, hanem általában véve a közfeladatok ellátásával összefüggő adatok kezelése szempontjából is irányadó.

A Nemzeti hitvallás értelmében: „[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi. Ennél fogva a polgárait szolgáló demokratikus állam működésének egészével, általánosságban a közfeladatok ellátásával kapcsolatos alaptörvényi követelmény tehát az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmény érvényre juttatására hivatott.”

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 1. § (2) bekezdése szerint nemzeti vagyonba tartozik többek között:

- „a) az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló dolgok,*
- b) az a) pont hatálya alá nem tartozó, az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő dolog,*
- c) az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések,*
- d) az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető bármely vagyoni értékkel rendelkező jogosultság, amelyet jogszabály vagyoni értékű jogként nevesít...”*

Az Alaptörvénnyel összhangban az Nvtv. 7. §-a kimondja, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. A nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni. A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

A közpénzek felhasználásának átláthatóságát az Nvtv. rendelkezései, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Ávtv.) 5. § (1) és (2) bekezdései segítik. A Nvtv. 7. § és 10. §-ai szerint a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása, és a nemzeti vagyont, annak értékét és változásait a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja, és ezen nyilvántartási adatok – a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat kivételével – nyilvánosak. Az átláthatóság megteremtését segítik továbbá az Ávtv. 5. § (1) és (2) bekezdései, amelyek értelmében közérdekből nyilvános minden, az állami vagyonnal való gazdálkodásra és az azzal való rendelkezésre vonatkozó, közérdekű adatnak nem minősülő adat, és az állami vagyonnal gazdálkodó vagy azzal rendelkező szerv vagy személy a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény szerinti közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek minősül.

A fentieket figyelembe véve megállapítható, hogy a jelenlegi jogszabályi környezet nem csak arra helyezi a hangsúlyt, hogy valamely szerv, személy jogszabályban meghatározott tényleges közfeladatot lát-e el, hanem a nemzeti vagyonnal való rendelkezés és gazdálkodás tényére.

Az üzleti titok mint az információszabadság esetleges korlátja

Az információszabadság esetleges korlátjaként az adatigényléskor hatályos Infotv. 27. § (3) bekezdése nevesítette az üzleti titkot, amelynek megismerésére a 2014. március 14. előtt hatályos Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény¹ (a továbbiakban: régi Ptk.) foglaltak voltak az irányadók. A régi Ptk. „Üvegseb-törvénnyel” módosított, az adatigényléskor hatályos rendelkezései kiterjesztették a közérdekből nyilvános adatok körét az alábbiak szerint.²

A régi Ptk. 81. § (2) bekezdése szerint *„üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden olyan tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése vagy felhasználása a jogosult – ide nem értve a magyar államot – jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeit sértené vagy veszélyeztetné, és amelynek titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtette”*.

Az üzleti titok fogalmával összefüggésben fontos kiemelni, hogy az államra való utalás nem csak a magyar államot zárja ki az üzleti titok jogosultjainak köréből, hanem minden más, törvény által az Infotv. szerinti közfeladatot ellátó szerv fogalmába sorolt szervezet, valamint az Alaptörvény és például az Nvtv. alapján a nemzeti vagyonnal gazdálkodó szerveket is.

A régi Ptk. 81. § (3) bekezdése értelmében **nem minősült üzleti titoknak** az állami és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai közösségi támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezményvel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz – *így különösen a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokhoz* – való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve, hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét. A közérdekű adat és az üzleti titok összeütközése esetén tehát addig a határig, amíg a közpénzek felhasználásának nyilvánosság általi ellenőrzése indokolja, háttérbe kell vonulnia az gazdasági érdekhez fűződő jognak.

A régi Ptk. 81. § (4) bekezdése azt is kimondta, hogy az, aki az államháztartás valamely alrendszerével pénzügyi, illetve üzleti kapcsolatot létesít, *kérésre köteles* a jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatokra vonatkozóan

¹ 2014. március 15-én hatályba lépett a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény. Az új polgári kódex rendelkezéseit azonban – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 1. §-a alapján – főszabályként csak a hatálybalépést követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megtett jognyilatkozatokra kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a közérdekű adatigénylés beérkezése még 2014. március 14-ét megelőzően történt, az azzal kapcsolatos jogérvényesítési lehetőségekre a korábbi, régi Ptk. szabályait kell megfelelően alkalmazni.

² A 2014. március 15-én hatályba lépett Infotv. 27. § (3) – (3b) bekezdései tartalmi változást nem hoztak az „Üvegseb-szabályokhoz” képest

tájékoztatást adni. A felvilágosítás oly módon is történhet, hogy az adatokat a honlapon vagy a hirdetményi lapban teszik közzé. A felvilágosítás megtagadása esetén, vagy ha a felvilágosítást kérő szerint a tájékoztatás nem kielégítő, a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető.

A fenti rendelkezések értelmében tehát a közpénzek felhasználásához kapcsolatos adatok megismerése iránti igényeket a közfeladatot ellátó szervnek teljesítenie kell. A dokumentumokból csak az adatigényléskor hatályos Infotv. 27. §-a szerinti adatokat, illetve az akkor hatályos Ptk. 81. § (3) bekezdésében felsorolt technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre, továbbá a know-how-ra vonatkozó adatokat lehetne felismerhetetlenné tenni az Infotv. 30. § (1) bekezdése értelmében.

Mindazonáltal a Hatóság tájékoztatta főigazgató urat arról, hogy az adatigénylő által 2014. február 7. napján igényelt adatok nem sértik az Infotv. 27. § (2) bekezdés h) pontja alá tartozó szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat, sem pedig egyéb üzleti érdeket.

A Hatóság felhívta a Kórház figyelmét arra, hogy az Infotv. 30. § (7) bekezdésének értelmezése tárgyában 2014. augusztus 4. napján közzétette ajánlását³, mely alapján az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt „mindenki” megfogalmazás, illetőleg az Infotv. vonatkozó rendelkezései – helyesen – a polgárok, illetőleg a civil szervezetek és a sajtó „házőrző kutya” (watchdog) szerepét erősítik. A civil kontroll ezen megnyilvánulása azonban nem azonos az arra feljogosított ellenőrző szervek törvényességi, és számviteli ellenőrzési jogosítványával, hiszen ezek a szervek vizsgálatuk során valamennyi információhoz hozzáférhetnek, nem csupán a bárki által megismerhető közérdekű adatokhoz, hanem a személyes, valamint esetlegesen akár a minősített adatokhoz egyaránt. A nyilvánvaló kapcsolat ellenére tehát az átláthatóság, valamint az elszámoltathatóság nem ugyanaz. Ezt a helyzetet igyekszik az Infotv. 30. § (7) bekezdése racionális keretek között tartani akkor, amikor a hozzá fűzött kommentár a következőképp fogalmaz: *„A közfeladatot ellátó szervek gazdálkodásának célszerűségét, eredményességét, valamint törvényességét érintő ellenőrzések lefolytatására külön törvényben meghatározott szervek jogosultak, és nem az Infotv. szerinti adatigénylő.”*

Mindazonáltal az Infotv. 30. § (7) bekezdése nem szolgálhat alapjául az adatigénylés automatikus megtagadásának, így jelen ügyben az adatigénylés tárgyát képező szerződések másolatait ki kell adnia a Kórháznak. Kizárólag a teljesítési, valamint a kifizetési igazolások másolataival kapcsolatban mérlegelheti a Kórház az Infotv. 30. § (7) bekezdésének alkalmazását az ajánlásban foglaltak szerint.

A vizsgálat eredményeként a Hatóság megállapította, hogy a Kórház jogsértő magatartásával megsértette az Infotv. szerinti közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot, amikor üzleti titokra, üzleti érdekek sérülésére, valamint a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok megsértésére hivatkozással elutasította a bejelentő adatigénylését, ezért az Infotv. 56. § (1) bekezdése értelmében a Hatóság **felszólította** a Kórházat (két alkalommal is, NAIH-598-5/2014/V. – átvéve: 2014. október 28.; NAIH-598-7/2014/V. átvéve: 2015. január 20.), hogy haladéktalanul teljesítse az adatigénylések azon körét is, melyeket addig nem teljesített, illetve küldje meg az adatigénylőnek az általa

³ Az alábbi internetes linkre történő navigálással Ön is elérheti a teljes verziót:
<http://www.naih.hu/files/Ajanlas30--7- V2.pdf>

igényelt adatok másolatát, a fenti szempontok figyelembe vételével, továbbá teljesítse a KiMitTud adatigénylő rendszeren keresztül is a kért adatigénylést.

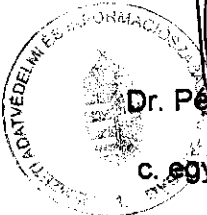
A Hatóság arról tájékoztatta a főigazgatót, hogy az Infotv. 56. § (2) bekezdése szerint a Kórház – egyetértése esetén – haladéktalanul köteles megtenni a felszólításban megjelölt szükséges intézkedéseket, és a megtett intézkedésekről, illetve – egyet nem értése esetén – álláspontjáról a felszólítás kézhezvételétől számított **harminc napon** belül írásban tájékoztatni a Hatóságot. Az Infotv. 58. § (1) bekezdése alapján, amennyiben a vizsgálat eredményeként a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem kerül sor, a Hatóság a harminc napos tájékoztatási határidő lejártát követő **harminc napon** belül dönt a szükséges további intézkedések megtételéről.

A főigazgató a Hatóság felszólításaira nem válaszolt. A fentiek alapján – tekintettel arra, hogy a Hatóság hatósági eljárás és bírósági eljárás megindítását nem tartotta indokoltnak – a Hatóság az ügyben az Infotv. 59. §-ának (1) bekezdése alapján jelentést bocsát ki. A Hatóság jelentése az Infotv. 59. § (3) bekezdése alapján nyilvános, ezért azt a Hatóság a honlapján elérhetővé tette. Az Infotv. 59. § (5) bekezdése értelmében a Hatóság jelentése bíróság vagy más hatóság előtt nem támadható meg.

Bízom benne, hogy a fenti jelentés alkalmas lesz az ügyben az információszabadsághoz fűződő joggal összefüggő jogsérelem orvoslására és a jövőbeni hasonló jogsértések elkerülésére.

Budapest, 2015. március „25.”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elhök
c. egyetemi tanár